

Kuchynský tuf – nález neovulkanitov v Záhorskej nížine

L. Šimon¹, K. Fordinál¹, V. Kollárová¹ a M. Kováčiková¹

¹Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Mlynská dolina 1, Bratislava, ladislav.simon@geology.sk

Pomenovanie kuchynský tuf sme určili podľa výskytu na okraji obci Kuchyňa v Záhorskej nížine.

Ako kuchynský tuf vyčleňujeme sukcesiu autochtónnych napadaných tufov vyskytujúcich sa v Záhorskej nížine na lokalite situovanej 700 m južne od obce Kuchyňa a 300 m ssz.- od kóty 434 m Bačkoroová. Kuchynský tuf je prvý výskyt neogénnych vulkanitov v Záhorskej nížine. V závislosti na geologickej pozícii sukcesiu kuchynského tuфу zaraďujeme do stredného bádenu.

Kuchynský tuf je svetlosivej farby a reprezentuje jemnozrnné tenké vrstvy charakterizujúce nemenná hrúbka, dobré triedenie a striedanie vrstvičiek. Tuf má podpornú stavbu matrix a je zložený z klastov a z úlomkov skla.

Klasty majú strapaté okraje a úlomky skla sú charakteristicky vyduté do vnútra, čo indikuje na, že ide o uloženiny napadaných tufov (Cas & Wright, 1988). Úlomky vulkanického skla sú charakteristické stopami po trhaní expandujúcimi plynmi. Prítomné výrastlice plagioklasu a biotitu sú produktom explozívne dezintegrovannej juvenilnej magmy.

Petrografickým štúdiom sa zistilo, že vo výbruse môžeme pozorovať dve časti. Jemnozrnnú časť bez viditeľných výrastlíc a časť tvorenú jemnozrnnou základnou hmotou s kryštaloklastami. Jemnozrnná časť je rovnomerne usporiadaná a v prevažnej miere je tvorená drobnými klastami i väčšími útvarmi vulkanického skla.

Literatúra:

Cas, R.A.F. and Wright, J.V., 1988. Volcanic successions – modern and ancient. A geological approach to processes, products and successions. Unwin Hyman Ltd, London.

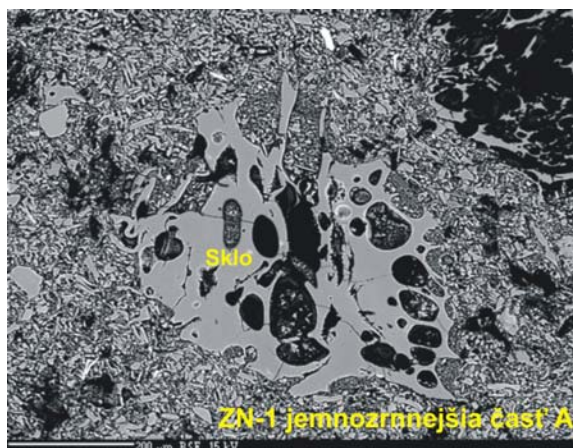

Foto. 1: Vulkanické sklo v kuchynskom tufe

Vulkanické sklo má ryolitové zloženie, ktoré potvrdzujú mikrosondové analýzy. Vystupujú tu aj drobné kryštaloklasty živcov, kremeňa a biotitov. Identifikovaný bol aj ortopyroxén, apatit, ilmenit, titanomagnetit. V medzizrnných priestoroch a póroch sa nachádza výplň typu illit-smektit a kaolinit. V základnej hmote sú prítomné kryštaloklasty tabuľkovitého plagioklasu, biotitu tabuľkovitého, lištovitého a ihličkovitého habitu a kremeňa.

Uloženie horizontu kuchynského tuфу v strednom bádene svedčí o prínose autochtónnych pyroklastík do sedimentačného prostredia v segmente Záhorskej kotliny pričom externé neovulkanické centrá sa formujú synchronne.